

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา *

THE DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT MODEL TO ENHANCE SOFT SKILLS IN THE SCHOOL UNDER THE EDUCATIONAL FUND PROJECT PHRANAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

ธานี ชูกำเนต, อัครนันท์ สินธุประเสริฐ*

Thanee Chukamnerd, Akaranan Sinthuprasert*

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand

*Corresponding author E-mail: ssirapop@aru.ac.th

*Tel: 087-740-7805

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) ศึกษาทักษะ Soft Skills ของนักเรียนที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) ศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ที่พัฒนาขึ้น การวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills และระยะที่ 3 การประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8 โรงเรียน รวม 360 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 180 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane และได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ Soft Based Learning และคู่มือการใช้รูปแบบ 2) แบบประเมินทักษะ Soft Skills และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ Soft Based Learning ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.47) และมีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) อยู่ในระดับสูง 2) ทักษะ Soft Skills ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.47)

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้, การวิจัยและพัฒนา, โรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) develop a learning management model that promotes soft skills of students in schools under the Education Fund Project in Ayutthaya, 2) study the soft skills of students using the learning management model that promotes soft skills of students in schools under the Education Fund Project in Ayutthaya, and 3) study the satisfaction with the learning management model that promotes soft skills. Research and Development (R&D) is divided into three phases: Phase 1: Development of learning management models that promotes the soft Skills, Phase 2: Study of the results of using the model that promotes the soft Skills, and Phase 3: Evaluation of satisfaction with the model that promotes the soft Skills. The project was conducted at the Education Fund Project School in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The participants were 360 elementary school students from eight schools in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province that participated in the educational fund project. The sample size used in the experiment to study the effects of the model was 180 people, which determined the sample size using Yamane's formula and obtained from multi-step randomization. The tools used in the research included 1) Soft Based Learning Management Model and Manual of Use, 2) Soft Skills Assessment Form, and 3) Satisfaction Questionnaire. The results showed that 1) the developed Soft Based Learning management model is at the highest level ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.47) and has a high content consistency index (IOC) , 2) the soft Skills of the students after the study were statistically significantly higher than before the school at the level of .05, and 3) the students were most satisfied with the learning management model ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.47).

Keywords: Instructional Model, Research and Development, Education Fund Project Schools

บทนำ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่กับทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสังคมโลกาภิวัตน์ ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับแนวทางการจัดการเรียนรู้ จากการเน้นเนื้อหาความรู้เพียงอย่างเดียวไปสู่การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างรอบด้าน โดยเฉพาะทักษะด้านสังคม อารมณ์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในอนาคต (OECD, 2018)

ประเทศไทยได้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดให้การจัดการเรียนรู้ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริม

การพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรมจริยธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) อีกทั้งโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพควบคู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างคนดี คนเก่ง และมีความสุขโดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลสอดคล้องกับการพัฒนาของสมอง การจัดการเรียนรู้เน้นคุณธรรมจริยธรรม การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปัจจุบันนักเรียนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาต้องเผชิญกับวิกฤตขาดทักษะที่จำเป็นโดยเฉพาะด้านสังคม อารมณ์ และทักษะดิจิทัล โดยสถิติ พบว่า ความฉลาดรู้ด้านการอ่านและจับใจความสำคัญ 64.7% และทักษะทางอารมณ์ 30.3%ต่ำกว่าเกณฑ์ สาเหตุหลักเป็นเพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป และการใช้หน้าจอเป็นเวลานาน ทักษะ-Soft Skills ของนักเรียนจึงด้อยลงไปด้วย (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2568)

ทักษะ Soft Skills เป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม บุคลิกภาพ และความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การบริหารเวลา และภาวะผู้นำ ซึ่งล้วนเป็นทักษะที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และการทำงานในอนาคต (Heckman, J. & Kautz, T., 2012); (OECD, 2018) อีกทั้งทักษะ Soft Skills เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับครูและนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งเสริมให้บุคคลมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ช่วยส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น นักเรียนในยุคปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีทักษะการติดต่อสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะภาวะผู้นำ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการจัดการเวลา และจริยธรรมในการทำงานเหล่านี้เพื่อส่งเสริมให้เป็นบุคคลที่มีความฉลาดทางสังคมปรับตัวเรียนรู้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (อภิชาติ ด้อยเกียง และคณะ, 2564) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาหลายแห่ง พบว่า การพัฒนาทักษะ Soft Skills ของผู้เรียนยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังคงเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้มากกว่าการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในอนาคต (World Economic Forum, 2020)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และทักษะ Soft Skills ของนักเรียน สะท้อนว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดีย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่เป็นไปตามจุดประสงค์หรือเจตนารมณ์ที่ผู้สอนวางไว้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแบบแผนของการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ วิธีการหรือเทคนิคการเรียนรู้ที่ได้รับการพิสูจน์ ตรวจสอบคุณภาพ และยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (Joyce, B., et al., 2015); (วัฒนา รัตนพรหม, 2561) ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้

สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างสมดุล และการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะ Soft Skills จะเป็นภูมิคุ้มกันให้นักเรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ในศตวรรษที่ 21 ตั้งรับต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรู้เท่าทัน สร้างนักเรียนให้มีทักษะจำเป็นของชีวิตรอบด้าน ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เกิดการแสวงรู้ คิดค้น สร้าง และสรุปความรู้ขึ้นด้วยตนเอง และมีคุณธรรมนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการส่งเสริมทักษะ Soft Skills อันจะสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความฉลาดทางสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาทักษะ Soft Skills ของนักเรียนที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา และโรงเรียนเครือข่ายในโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวม 8 โรงเรียน จำนวน 360 คน

กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบ ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนรุ่งวิทยาประชาอุบลณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งเป็นโรงเรียนเครือข่ายในโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 45 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อใช้รูปแบบ ศึกษาทักษะ Soft Skills ศึกษาความพึงพอใจ ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา และโรงเรียนเครือข่ายในโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวม 4 โรงเรียน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 180 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์บริบทข้อมูลพื้นฐานสภาพทั่วไปและความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และคู่มือฯ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และคู่มือฯ

ระยะที่ 2 ศึกษาทักษะ Soft Skills ของนักเรียนโรงเรียนกองทุนการศึกษาที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินทักษะ Soft Skills ก่อนเรียนกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 2 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และคู่มือฯ ไปใช้

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินทักษะ Soft Skills หลังเรียนกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 4 การสังเคราะห์และนำเสนอทักษะ Soft Skills ของนักเรียน

ระยะที่ 3 ประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 2 การสังเคราะห์และนำเสนอความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในแต่ละรายการสามารถอธิบายรายละเอียดลักษณะของเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบก่อนนำไปทดลองใช้จริง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ลักษณะของเครื่องมือ แบบประเมินดังกล่าวเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ใช้สำหรับประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความสอดคล้องของรูปแบบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบ ความครอบคลุมของการพัฒนาทักษะ Soft Skills และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ในบริบทของสถานศึกษา

1.2 การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบประเมินตามขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills 2) กำหนดตัวชี้วัดในการประเมินในแต่ละองค์ประกอบ

ของรูปแบบ 3) สร้างข้อคำถามสำหรับประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ จำนวนประมาณ 20-25 ข้อ และ 4) ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบแนวคิดของการวิจัย

1.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบประเมินเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การยอมรับค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบพบว่า ค่า IOC ของทุกข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 แสดงว่าเครื่องมือมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสามารถนำไปใช้ได้ และ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย 5 ระดับ

2. แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ลักษณะของเครื่องมือแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert ประกอบด้วย 5 ระดับ

2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบตามขั้นตอน ดังนี้ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และการประเมินนวัตกรรมทางการศึกษา กำหนดกรอบแนวคิดและประเด็นการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ นำแบบประเมินเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายระดับความเหมาะสมของค่าเฉลี่ย ตามแนวคิดของ Likert ประกอบด้วย 5 ระดับ

3. แบบประเมินทักษะ Soft Skills มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ แบบประเมินทักษะ Soft Skills เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ใช้สำหรับประเมินพฤติกรรมและทักษะของผู้เรียนที่สะท้อนการพัฒนา Soft Skills ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork Skills) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) รวมทั้งสิ้น 30 ข้อคำถาม โดยกำหนดระดับคะแนน 5 ระดับ

3.2 การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบประเมินทักษะ Soft Skills ตามขั้นตอน ดังนี้ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะ Soft Skills และการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์นิยามเชิงปฏิบัติการของ Soft Skills ที่ใช้ในการวิจัย กำหนดตัวชี้วัดในแต่ละด้านของ Soft Skills สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมตัวชี้วัดในแต่ละด้าน รวมจำนวน 30 ข้อ ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบแนวคิดของการวิจัย

3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินทักษะ Soft Skills ดังนี้ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำแบบประเมินเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) กำหนดเกณฑ์การยอมรับค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป การทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 34 คน เพื่อทดสอบความชัดเจนของข้อคำถามและความเหมาะสมของเครื่องมือ การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์การยอมรับค่าความเชื่อมั่น ($\alpha \geq 0.70$) ซึ่งถือว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

4. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ SOFT Based Learning ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ลักษณะของเครื่องมือ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านบทบาทครูและบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับและการพัฒนาทักษะ Soft Skills

4.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจทางการศึกษา 2) กำหนดกรอบประเด็นตามองค์ประกอบของรูปแบบ SOFT Based Learning 3) สร้างข้อคำถาม 4) เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา 5) คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เกณฑ์การยอมรับ ≥ 0.50 6) ผลการตรวจสอบพบว่า ค่า IOC ของทุกข้ออยู่ในช่วง 0.80 - 1.00 แสดงว่าเครื่องมือมีความตรงเชิงเนื้อหาในระดับสูง และ 7) ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นในระดับดีมาก

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ภายหลังการจัดกิจกรรมครบ 12 คาบเรียน ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประเมิน แจกแบบประเมินให้นักเรียน ให้นักเรียนตอบด้วยตนเองภายในเวลา 20 - 30 นาที ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล บันทึกข้อมูลเข้าสู่โปรแกรมวิเคราะห์สถิติ การดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นไปตามหลักจริยธรรมการวิจัย และรักษาความลับของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การแปลผลระดับความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

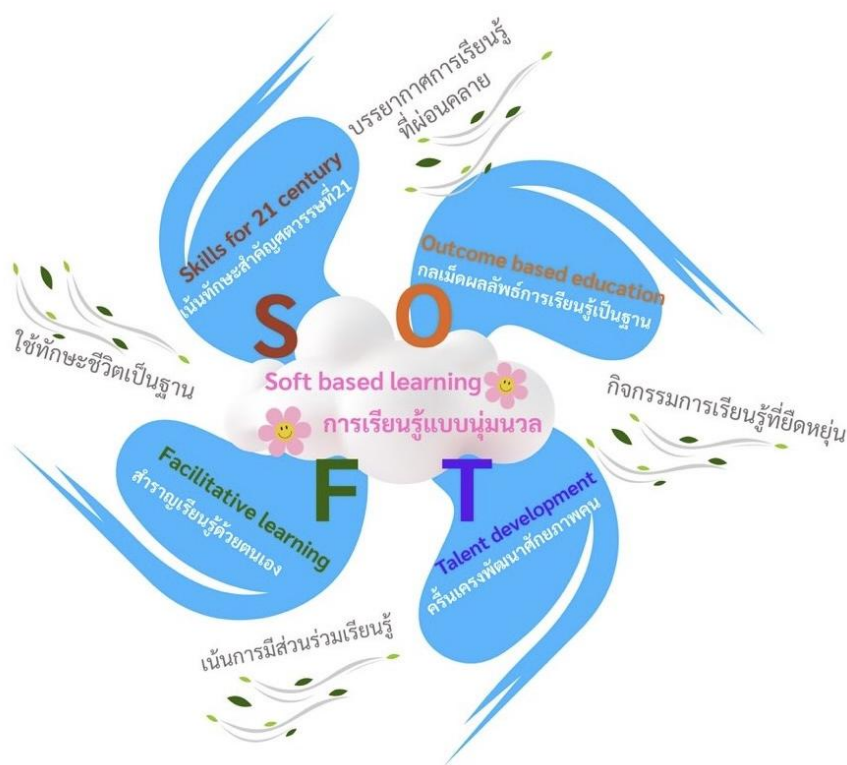
ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ผลการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills และคู่มือการใช้ จากการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และสังเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้พัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบนันทนาการ

หรือ SOFT Based Learning ซึ่งประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน บทบาทครูและผู้เรียน ระบบการประเมินผล รูปแบบดังกล่าว มีโครงสร้างเป็นวงจรพัฒนา (Development Cycle) ที่เชื่อมโยง Soft Skills กับกระบวนการ Active Learning และ Outcome-Based Education ดังภาพประกอบ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบ SOFT Based Learning

Soft Based Learning เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยประกอบด้วย 4 มิติหลัก ได้แก่ S (Skill for 21st Century) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะสำคัญ เช่น การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พร้อมเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่, O (Outcome-Based Education) ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา โดยกำหนดสมรรถนะและคุณลักษณะที่ผู้เรียนควรบรรลุเป็นตัวชี้้นำในการออกแบบหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้, F (Facilitative Learning) ที่ให้ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนกระตุ้นการสะท้อนคิดอย่างต่อเนื่อง และ T (Talent Development) ที่มุ่งพัฒนาและบ่มเพาะศักยภาพเฉพาะของผู้เรียน ทั้งด้านความถนัด ความสนใจ และความสามารถพิเศษ ควบคู่กับการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณธรรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้พัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบ SOFT Based Learning ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ที่อธิบายแนวคิด หลักการ และขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมอย่างละเอียด โดยคู่มือดังกล่าวประกอบด้วย คำอธิบายแนวคิดของรูปแบบ SOFT Model ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการจัด

กิจกรรมฐาน ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินทักษะ Soft Skills ตลอดจนแนวทางการสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น คู่มือการใช้รูปแบบ SOFT Based Learning จึงทำหน้าที่เป็นแนวทางสำคัญสำหรับครูในการนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนหรือในรูปแบบกิจกรรมฐาน โดยช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีความเป็นระบบ ชัดเจน และสามารถพัฒนาทักษะ Soft Skills ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างผู้เรียนที่มีทักษะชีวิต มีความฉลาดทางสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 คู่มือการใช้ Soft Based Learning รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบนุ่มนวลเป็นฐาน

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของรูปแบบใน 4 ด้าน ได้แก่ ความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียน ความชัดเจนของขั้นตอน ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ความครอบคลุมการพัฒนา Soft Skills ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

ด้าน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ความสอดคล้องบริบท	4.80	0.45	มากที่สุด
ความชัดเจนขั้นตอน	4.70	0.48	มากที่สุด
ความเป็นไปได้	4.65	0.50	มากที่สุด
ความครอบคลุม Soft Skills	4.75	0.44	มากที่สุด
รวม	4.73	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบในภาพรวมรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านความสอดคล้องบริบท มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 4.80 รองลงมาด้านความครอบคลุม Soft Skills มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.73 ด้านความชัดเจนขั้นตอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.70 และด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.65 ตามลำดับ

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ Soft Based Learning ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ SOFT Based Learning โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ความเหมาะสมของเนื้อหาในคู่มือ	4.78	0.44	มากที่สุด
2. ความชัดเจนของแนวคิดและหลักการของรูปแบบ	4.72	0.46	มากที่สุด
3. ความเป็นระบบของโครงสร้างคู่มือ	4.45	0.50	มาก
4. ความชัดเจนของขั้นตอนการนำรูปแบบไปใช้	4.74	0.45	มากที่สุด
5. ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้	4.48	0.52	มาก
6. ความเหมาะสมของเครื่องมือวัดและประเมินผล	4.42	0.55	มาก
7. ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงในสถานศึกษา	4.66	0.47	มากที่สุด
รวม	4.56	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบ SOFT Based Learning มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีบางด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และบางด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของเนื้อหาในคู่มือ ($\bar{X} = 4.78$) ความชัดเจนของขั้นตอนการนำรูปแบบไปใช้ ($\bar{X} = 4.74$) ความชัดเจนของแนวคิดและหลักการของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.72$) และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.66$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.48$) ความเป็นระบบของโครงสร้างคู่มือ ($\bar{X} = 4.45$) และความเหมาะสมของเครื่องมือวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.42$)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาทักษะ Soft Skills ของนักเรียนโรงเรียนกองทุนการศึกษาที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังตารางที่ 3

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะ Soft Skills ก่อนและหลังเรียน

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบ t-test แบบ Dependent Samples

ด้านทักษะ	ก่อนเรียน (Mean)	หลังเรียน (Mean)	t	P - value
การสื่อสาร	3.02	4.32	18.45	0.000
การทำงานเป็นทีม	2.95	4.45	21.12	0.000
ภาวะผู้นำ	2.88	4.28	19.78	0.000
การคิดวิเคราะห์	2.91	4.30	20.05	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบ t-test แบบ Dependent Samples (ต่อ)

ด้านทักษะ	ก่อนเรียน (Mean)	หลังเรียน (Mean)	t	P - value
ความฉลาดทางอารมณ์	3.05	4.38	17.92	0.000
รวม	2.96	4.35	22.64	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะ Soft Skills หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจ

ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านเนื้อหาและกิจกรรม	4.58	0.50	มากที่สุด
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.65	0.46	มากที่สุด
ด้านบทบาทครูและบรรยากาศ	4.70	0.44	มากที่สุด
ด้านประโยชน์และการพัฒนา Soft Skills	4.66	0.47	มากที่สุด
ภาพรวมรวม	4.65	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านบทบาทครูและบรรยากาศการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.44)

อภิปรายผล

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในการนำไปใช้เพื่อส่งเสริมทักษะ Soft Skills สอดคล้องกับความเชื่อมโยงระหว่างความสัมพันธ์ของรูปแบบกับแนวคิดการพัฒนา Soft Skills ที่จำเป็นต้องอาศัยการออกแบบสถานการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสื่อสารการทำงานร่วมกัน และการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง OECD ระบุว่าทักษะทางสังคมและอารมณ์สามารถพัฒนาได้ผ่านการจัดการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างชัดเจนและมีเป้าหมายเฉพาะ (OECD, 2018) อีกทั้ง Durlak, J. A. et al. ยังพบว่าโปรแกรมที่พัฒนา Soft Skills อย่างเป็นระบบส่งผลต่อพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ ที่พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ที่สร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ โดยการประเมินตามสภาพจริง (Durlak, J. A. et al., 2011) กิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura, A. ที่เน้นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการเรียนรู้จากการเปลี่ยนแปลงภายใน โดยการรับรู้ความสามารถของตนเป็นกระบวนการทางความคิด และเชื่อมระหว่างแหล่งความรู้และการกระทำพฤติกรรม (Bandura, A., 1986) ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม ในการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนสามารถปรับพฤติกรรมที่เป็นผลเป็นพฤติกรรมใหม่ให้เข้ากับความรู้ใหม่ จนกลายเป็น ทักษะ Soft Skills ของนักเรียนที่ดีได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์นคร สีหอแก้ว ที่ศึกษารูปแบบการสอนเพื่อ พัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่พบว่า ผลการสร้างและหาคุณภาพรูปแบบ การสอนที่พัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนมีคุณภาพด้านความตรงเชิงโครงสร้าง ค่า (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$ S.D. = 0.74) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการสอนที่สร้างและ พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะชีวิต มีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระ เน้นการสะท้อนคิด เชื่อมโยงความรู้กับทักษะด้านต่าง ๆ และประยุกต์ใช้ความรู้ในอนาคต จึงทำให้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม Soft Skills ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพที่เหมาะสมในการนำไปใช้พัฒนาทักษะ Soft Skills ของนักเรียนต่อไป (ศักดิ์นคร สีหอแก้ว, 2558)

ผลการศึกษาทักษะ Soft Skills ของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ Soft Based Learning มีระดับทักษะ Soft Skills หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน ได้แก่ การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา และความฉลาด ทางอารมณ์ ผลดังกล่าวสะท้อนถึงประสิทธิผลของรูปแบบในการพัฒนาทักษะ Soft Skills อย่างเป็นรูปธรรม เป็นผลเนื่องมาจากหลักการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะ Soft Skills ที่เกิดขึ้นจาก การได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือทำผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการการเรียนรู้แบบนุ่มนวล การทบทวน ไตร่ตรองและสะท้อนความคิดจนเกิดความเข้าใจและนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการเผชิญสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เกิดทักษะสำคัญสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ ทิศนา ขัมมณี ที่เน้น ให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสร้างความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้สิ่งใหม่ขึ้นอยู่กับ ความรู้เดิมและความเข้าใจที่มีอยู่ในปัจจุบัน (ทิศนา ขัมมณี, 2560) ดังจะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีบทบาทที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์อันนำไปสู่การเกิดทักษะ Soft Skills ได้ ทักษะ Soft Skills ที่มีประสิทธิภาพและมีศักยภาพจึงควรเริ่มวางรากฐานทักษะ Soft Skills สำหรับการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นผ่านการจัดประสบการณ์หรือการเรียนการสอนในชั้นเรียน ถือเป็นการเปิดโอกาส แห่งการเรียนรู้จนเกิดการเรียนรู้ใหม่ นำไปสู่การปรับตัวกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับตนเองให้เหมาะสม ต่อไปได้ (Kolb, D., 1984)

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบ Soft Based Learning อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ บรรยากาศในชั้นเรียน บทบาทของครู และประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาทักษะ Soft Skills ผลดังกล่าวสะท้อนถึงการยอมรับของผู้เรียน ต่อรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และเป็นหลักฐานสนับสนุนความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ในบริบทจริงอย่างยั่งยืน

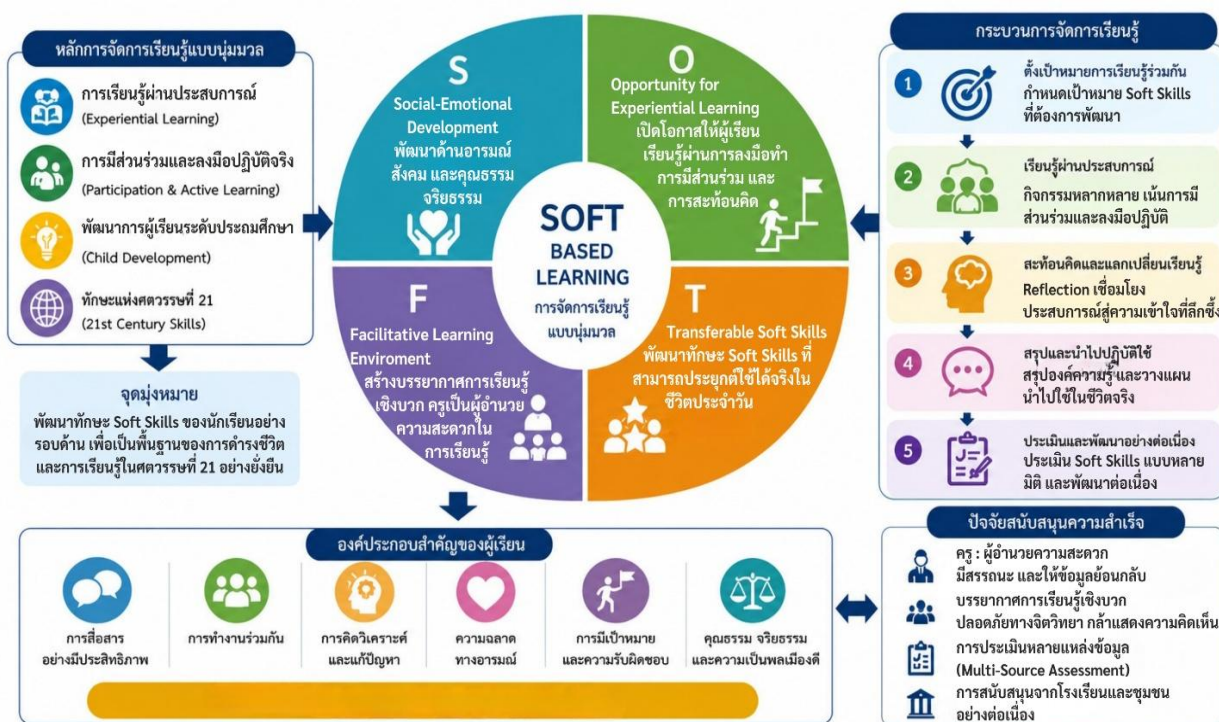
อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตรงตามความต้องการของนักเรียน เนื่องจากในกระบวนการวิจัยมีการสำรวจความต้องการที่มีต่อรูปแบบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายใต้การดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเป็นไปตามขั้นตอน นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills จึงส่งผลให้มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชนันท์ โนรินทร์ ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (กชนันท์ โนรินทร์, 2559) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีกิจกรรมเชื่อมโยงความรู้ ทักษะที่ได้รับกับความรู้ และคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน ผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย เน้นทักษะชีวิตของนักเรียนเป็นสำคัญ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลาย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ที่ว่าผู้สอนควรเข้าใจความต้องการพื้นฐานของผู้เรียน จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพจึงจะส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะรอบด้านของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (Rogers, C., 1969); (ทศนา แหมมณี, 2560)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการแก้ปัญหาของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ได้รับการออกแบบอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ ทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน การคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งข้อเสนอแนะการวิจัย มีดังนี้ 1) โรงเรียนควรบูรณาการรูปแบบ SOFT Based Learning เข้ากับการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการพัฒนา Soft Skills อย่างเป็นระบบและยั่งยืน 2) ครูควรปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ปลอดภัยทางจิตวิทยา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น รวมทั้งควรจัดกิจกรรมสะท้อนคิดและให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างมีคุณภาพ และ 3) หน่วยงานทางการศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ Soft Skills อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดทักษะ Soft Skills เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดคุณภาพผู้เรียนควบคู่กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ คลอบคลุมทั้งด้านความรู้ พฤติกรรม และทักษะทางสังคม

องค์ความรู้ใหม่

การจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและซับซ้อน นำมาซึ่งความท้าทายสำคัญในการบ่มเพาะเยาวชนให้มีทักษะชีวิตโดยเฉพาะทักษะทางสังคมและอารมณ์ (Soft Skills) ที่เข้มแข็งควบคู่ไปกับการพัฒนาทางวิชาการ (Hard Skills) อย่างรอบด้าน จากการถอดบทเรียนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills ของนักเรียนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นำไปสู่การค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่เรียกว่า “รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบนุ่มนวล” หรือ “Soft Based Learning” ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีความเฉพาะตัวในการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้าน Soft Skills ของนักเรียน เน้นการสร้างความยืดหยุ่นเชิงบริบท (Contextual Flexibility) ซึ่งเป็นจุดเด่นสำคัญที่ทำให้รูปแบบนี้สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาที่มีหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน นอกจากนี้ กระบวนการพัฒนายังสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีหลักสำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อให้การพัฒนาทักษะเป็นไปตามธรรมชาติของนักเรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผ่านการมีส่วนร่วมและการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อบ่มเพาะ Soft Skills อย่างรอบด้าน ทั้งการจัดการด้านอารมณ์ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การทำงานร่วมกับผู้อื่นภายใต้ความแตกต่าง และการมีคุณธรรม

ภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ความรู้ใหม่ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบนุ่มนวล ที่ส่งเสริมทักษะ Soft Skills

ความสัมพันธ์ที่เป็นระบบนี้สะท้อนให้เห็นถึงระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ เมื่อความยืดหยุ่นของรูปแบบผสมเข้ากับกระบวนการที่เน้นประสบการณ์ ผลลัพธ์ที่ได้จึงไม่ใช่แค่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีของนักเรียน แต่คือ การสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างมั่นคง ซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้นักเรียนในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เดิมนั้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนสังคมในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กชนันท์ โนรินทร์. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประถมศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 11(1), 14-24.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2568). สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปี 2567 และทิศทางสำคัญ ปี 2568. กรุงเทพมหานคร: กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา.
- ทิตนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา รัตนพรหม. (2561). การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย (Research-Based Learning; RBL). วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 5(2), 37-60.
- ศักดิ์นคร สีหอแก้ว. (2558). รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, 4(2), 42-48.
- อภิชาติ ดุ้ยเกียง และคณะ. (2564). แนวทางในการพัฒนา Soft Skills สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาระยะเริ่ม ประจำปีการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วารสารครุศาสตร์วิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 6(2), 1-24.
- Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Durlak, J. A. et al. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. Child Development, 82(1), 405-432.
- Heckman, J. & Kautz, T. (2012). Hard evidence on soft skills. Labour Economics, 19(4), 451-464.
- Joyce, B., et al. (2015). Models of teaching. (9th ed.). Boston: Pearson.
- Kolb, D. (1984). Experiential learning: Experience as the source of learning and development. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- OECD. (2018). Social and emotional skills for student success and well-being: Conceptual framework for the OECD study on social and emotional skills. Paris: OECD Publishing.

Rogers, C. (1969). *Freedom to learn: A view of what education might become*. Columbus: C. E. Merrill Publishing Company.

World Economic Forum. (2020). *The future of jobs report 2020*. Retrieved February 14, 2026, from <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020>